Anbefalinger

Ukom

HVA KAN VI LÆRE ETTER ET DRAP BEGÅTT I PSYKOTISK TILSTAND?

Anbefalinger

Publisert 15. desember 2021

ISBN 978-82-8465-020-3

Vår rapport løfter fram flere systemfaktorer som kan bidra til at en pasient med psykotisk lidelse og voldsrisiko kan ende opp med å bli utskrevet uten videre oppfølging fra det psykiske helsevernet. Vi finner grunn til å komme med følgende anbefalinger:

Anbefaling til helsetjenestene i fengslene

I fengslene finnes ofte helsetjenester både fra kommunen og spesialisthelsetjenesten. Når innsatte i fengsel har psykose, kan det bli nødvendig å legge dem inn på sykehus. Dette er for eksempel aktuelt hvis retten har besluttet å overføre den innsatte til varetektssurrogat. En lege bør da undersøke den innsattes helsetilstand og ta stilling til behandlingsbehov og voldsrisiko.

Legen må vurdere om frivillig psykisk helsevern skal forsøkes eller om vilkårene for tvangsinnleggelse er oppfylt. Dette bør skje i tillegg til eventuelle beslutninger om fengslingssurrogat eller varetektssurrogat.

Helsetjenestene i fengslene bør følge vanlige innleggelsesrutiner når innsatte med psykose blir overført fra fengsel til innleggelse i det psykiske helsevernet.

Anbefalinger til Helsedirektoratet

Anbefaling 1:

Denne rapporten viser at pasienter i varetektssurrogat kan ha behov for tvungent psykisk helsevern for å sikre nødvendig helsehjelp og oppfølging. I det psykiske helsevernet ser det i dag ut til være uklart om det er tillatt å etablere en tvangsparagraf for pasienter som er i varetektssurrogat.

Helsedirektoratet bør uttale seg om muligheten for å etablere tvungent psykisk helsevern for pasienter som er innlagt i varetektssurrogat med straffeprosessloven § 188 som eneste innleggelseshjemmel.

Anbefaling 2:

Det er problematisk for det psykiske helsevernet å bruke straffeprosessloven § 188 som eneste innleggelsesparagraf for pasienter med psykose. Bestemmelsen i straffeprosessloven gir ikke grunnlag for å fatte vedtak om behandling uten pasientens samtykke. Når varetektssurrogatet opphører, vil bestemmelsen heller ikke innebære noen videre oppfølgning av pasienten.

Helsedirektoratet bør klargjøre overfor det psykiske helsevernet hvilke regler som gjelder for helsehjelp til pasienter i varetektssurrogat.

Anbefaling 3:

Når politiet får kjennskap til at en person har psykose og voldsproblemer, bør politiet i større grad enn i dag framsette en begjæring om tvangsinnleggelse. Dette bør gjelde også når retten har besluttet varetektssurrogat. Samtidig må politiet dele viktige opplysninger med helsetjenesten. Dette kan gi helsetjenesten et bedre grunnlag for å vurdere om psykisk helsevern er nødvendig.

Flere påtaleadvokater kjenner ikke til bestemmelsen om innleggelsesbegjæringer. Riksadvokaten er fagmyndighet for politiadvokatens arbeid og bør vurdere nødvendige tiltak. Helsedirektoratet og Politidirektoratet har dessuten et felles ansvar for å gi veiledning om samarbeidet mellom politiet og det psykiske helsevernet.

Helsedirektoratet bør i samarbeid med Politidirektoratet og Riksadvokaten framheve politiets rolle i å framsette begjæring om tvungent psykisk helsevern når dette er aktuelt.

Anbefaling til det psykiske helsevernet

Når en pasient med psykose kan tenkes å ha økt voldsrisiko, foretar det psykiske helsevernet en voldsrisikovurdering. Hensikten er å utforme tiltak for å forebygge vold.

Politiet har ofte opplysninger om voldshistorikk og kriminalitet hos pasienter. Disse opplysningene er særlig viktige for pasienter som ikke allerede er i langtidsbehandling i psykisk helsevern, for eksempel pasienter som er i varetektssurrogat. Rettspsykiatriske erklæringer inneholder også verdifulle opplysninger.

Det psykiske helsevernet bør, særlig ved gjennomføring av varetektssurrogat, foreta voldsrisikovurderinger som inkluderer opplysninger fra politiet og sakkyndigerklæringer.

Ukom har besøkt pasienten på sikkerhetsposten der han nå er. Der fikk vi også en befaring. Bildet viser et av pasientrommene. (Foto: Ukom)

Statens undersøkelseskommisjon
for helse-og omsorgstjenesten

Postboks 225 Skøyen
0213 Oslo
E-post: post@ukom.no
Org nr: 921018924